

System ochrany ústavných činiteľov v podmienkach Českej republiky

The system of protection of constitutional officials in the conditions of the Czech Republic

Štefan Dubeň¹

Abstrakt:

Predmetný vedecký príspevok, ktorý nesie názov „*System ochrany ústavných činiteľov v podmienkach Českej republiky*“ je písaný ako súčasť vedecko-výskumnej úlohy č. 130 Meteňko Jozef, „*Metódy výskumu a vývoja policajných činností*“. Príspevok pozostáva jednak z kategorického zosumarizovania právnej úpravy, ktorá sa zaoberá predmetnou problematikou a na druhej strane celkovou koncepciou ochrany ústavných činiteľov v Českej republike. V rámci hlavného cieľa ide predovšetkým o apelovanie na osobnosti postavenia osobnej ochrany v podmienkach Českej republiky, ako aj jednotlivé aspekty ochrany ústavných činiteľov.

Kľúčové slová: osobitosti osobnej ochrany, prevencia, postavenie osobnej ochrany, ochrana ústavných činiteľov v ČR

Abstract:

The scientific paper in question, which is entitled "The system of protection of constitutional officials in the conditions of the Czech Republic" is written as part of the scientific research task no. 130 Meteňko Jozef, "Methods of research and development of police activities". The paper consists on the one hand of a categorical summarization of the legislation that deals with the issue in question and, on the other hand, of the overall concept of the protection of constitutional officials in the Czech Republic. As part of the main goal, it is primarily about appealing to the personalities of the position of personal protection in the conditions of the Czech Republic, as well as individual aspects of the protection of constitutional officials.

Keywords: peculiarities of personal protection, prevention, status of personal protection, protection of constitutional officials in the Czech Republic

Úvod

Celková oblasť ochrany určených osôb predstavuje problematiku, ktorá sa priamo dotýka drvivej väčšiny všetkých krajín sveta. Táto skutočnosť nás utvrdzuje v tom, že riešenie skvalitňovania procesu danej oblasti má celosvetový význam a charakter. Pri vymedzovaní právneho postavenia ochrany ústavných činiteľov v podmienkach Českej republiky budeme vychádzať zo vzájomnej kontinuity legislatívy a praktických činností ktoré upravujú predmetnú problematiku.

Legislatívu, ktorá upravuje postavenie ochrany ústavných činiteľov, je možné rozdeliť na vnútroštátnu a medzinárodnú úpravu. Práve právna úprava v sebe zakotvuje možnosť poskytnutia osobnej ochrany ústavným činiteľom nielen na území Českej republiky (ďalej len „ČR“), ale aj v zahraničí. Taktiež upravuje možnosť zabezpečenia ochrany delegáciám ČR

¹ JUDr. Štefan Dubeň, PhD., odborný asistent Katedry policajných vied Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

pôsobiacim v zahraničí (diplomatickým misiám, zastúpeniu ČR pri EÚ a pod.), ale aj zahraničným delegáciám počas ich pobytu na území ČR. Oblasť poskytovania a zabezpečovania osobnej ochrany určeným osobám v rámci svojej pôsobnosti sa riadi Ústavou ČR, platnými zákonmi, uzneseniami vlády ČR, internými predpismi Ministerstva vnútra ČR a vlastnými rozkazmi a nariadeniami Ochrannej služby Polície ČR, do kompetencií ktorého spadá celková oblasť ochrany ústavných činiteľov a diplomatických misií.

System ochrany ústavných činiteľov v podmienkach Českej republiky

História ochrannej služby ČR je komplexne tvorená od obdobia konca prvej svetovej vojny až po súčasnosť. Počas priebehu jednotlivých historických období prešla ochranná služba obrovským vývojom a zmenami, ktoré boli akousi stigmu meniacej sa politickej situácie v ČR. Po nežnej revolúcii 17. novembra 1989 došlo k celému radu politických zmien, ktoré sa dotkli aj samotnej ochrannej služby, a to predovšetkým jej početných stavov, a taktiež došlo k zrušeniu ochrany niektorých objektov. V roku 1989 mala ochranná služba celkovo 902 príslušníkov. V roku 1991 bol vytvorený úrad Federálneho ministerstva vnútra pre ochrannú službu, ktorý zabezpečoval podľa medzinárodných dohôd bezpečnosť chránených osôb a ochranu ústavných činiteľov Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Avšak najzásadnejšia zmena u ochrannej služby nastala v roku 2002, kedy došlo k jej rozdeleniu na dva samostatné útvary: na Útvar pre ochranu ústavných činiteľov a Útvar pre ochranu prezidenta. Do tohto obdobia vykonávala Ochranná služba zaistovanie bezpečnosti súčasne ako vládny činiteľom, tak aj prezidentovi. Od 01.01.2016 bol Útvar pre ochranu ústavných činiteľov premenovaný na Ochrannú službu Polície ČR. Činnosť ochrannej služby je veľmi špecifická, pričom nám aj samotná história predkladá jej zložité zaradenie v rámci ozbrojených bezpečnostných zborov.² Ochranná služba zabezpečuje ochranu najvyšších predstaviteľov ČR a preto je jej činnosť realizovaná pod určitým stupňom utajenia podobne ako v podmienkach SR. Organizačne sa Ochranná služba polície ČR člení na odbory, oddelenia a skupiny.

Medzi odbory Ochrannej služby patria:

- organizačný a operačný odbor,
- personálny a školský odbor,
- odbor technického a ekonomického zabezpečenia,
- odbor ochrany chránených osôb:
 - oddelenie osobnej ochrany: ochrana určených chránených osôb.
 - oddelenie epizodickej ochrany: ochrana prostredia, v ktorom sa chránená osoba pohybuje.
- odbor dopravy chránených osôb,
- odbor ochrany zastupiteľských úradov a určených objektov,
- odbor ochrany objektov zvláštneho významu,
- odbor ochrany objektov.

V rámci týchto odborov sú zriadené tzv. špecializované pracoviská, na ktorých pôsobia špecialisti ekonomického zabezpečenia, inštruktori špeciálnej prípravy, skupina podpory,

² Oficiálna stránka Polície České republiky – Ochranná služba Polície ČR{online}. {cit. 27. mája 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.policie.cz/clanek/ochranna-sluzba-policie-cr.aspx> >

pyrotechnici, kynológovia, hygienicko-toxikologický laboranti, spojári, dokumentaristi, analytici, operační dôstojníci, styční dôstojníci atď.

Pôsobnosť Ochranej služby

Samotná pôsobnosť Ochranej služby polície ČR má svoje špecifické a neodmysliteľné postavenie. Ochranná služba pôsobí na celom území ČR. Zaisťuje osobnú a epizodickú ochranu a dopravu trvalo chráneným ústavným činiteľom, členom vlády ČR i ďalším osobám určeným na základe medzinárodných dohôd. S touto ochranou súvisí organizovanie ochranných opatrení pri rôznych významných akciách, pri ktorých je potrebné zaistiť bezpečnosť osôb a objektov a zabezpečenie toxikologickej ochrany. Poskytuje ochranu zastupiteľským úradom a rezidenciám veľvyslancov. Taktiež zaisťuje ochranu objektov a priestorov zvláštneho významu, pre vnútorný poriadok a bezpečnosť, ktoré schválila vláda ČR. Na základe uznesenia č. 1604/2008³ sa medzi tieto objekty zaraďujú:

- sídelné objekty prezidenta ČR,
- sídelné objekty Parlamentu ČR,
- sídelné objekty Ústavného súdu,
- sídelné objekty ministerstva zahraničných vecí,
- objekty ministerstva zahraničných vecí,
- sídelné objekty ministerstva vnútra,
- sídelné objekty vlády,
- sídelné objekty Najvyššieho kontrolného úradu,
- sídelné objekty Bezpečnostnej informačnej služby v Prahe,
- sídelné objekty Národného bezpečnostného úradu,
- sídelné objekty Úradu pre zahraničné styky a informácie,
- sídelné objekty Policajného prezídia ČR,
- objekty medzinárodného letiska v Prahe – Ruzyně, ktoré je vyhradené pre dôležité štátne lety ako aj objekty leteckej techniky slúžiacej na prepravu ústavných činiteľov a osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu.⁴

Pôsobnosť a postavenie útvaru sa riadi v súlade so zákonom č. 273/2008 Sb., o Polícii ČR,⁵ ktorý príslušníkom umožňuje využívať určité oprávnenia. V rámci plnenia úloh polícia podľa § 2 zákona o Polícii ČR zaisťuje bezpečnosť určených osôb, ktorých bezpečnosť je z titulu ich funkcie ohrozená podstatne viac ako u ostatných osôb. Útok na bezpečnosť týchto osôb by mohol znamenať komplikácie nielen pre štát, ale aj pre medzinárodné politické prostredie.⁶ Medzi tieto osoby patria v prvom rade ústavní činitelia Českej republiky, ktorých stanovuje vláda. Vláda stanovila chránených ústavných činiteľov nariadením vlády č. 468/2008 Sb. o zaisťovaní bezpečnosti určených ústavných činiteľov ČR. Práve podľa tohto nariadenia sa poskytuje trvalá ochrana ústavným činiteľom, ktorí vykonávajú funkciu:

- prezidenta ČR, a to aj po skončení výkonu funkcie,
- predsedu Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR,

³ HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 167-168.

⁴ HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 168.

⁵ Zákon č. 273/2008 Sb. o Polícii České republiky

⁶ Zákon č. 273/2008 Sb. o Polícii České republiky. § 2.

- predsedu Senátu Parlamentu ČR,
- predsedu vlády,
- ministra zahraničných vecí,
- ministra vnútra,
- ministra spravodlivosti.⁷

Najdôležitejšie oprávnenia sú obsiahnuté v § 48 a § 49 predmetného zákona. Podľa § 48 je policajt pri zaistovaní bezpečnosti chránených objektov a priestorov oprávnený zisťovať totožnosť vstupujúcich alebo vychádzajúcich osôb, zisťovať dôvod vstupu osoby do objektov alebo priestorov, zastavovať vchádzajúce a vychádzajúce dopravné prostriedky, vykonávať prehliadku vstupujúcich a vychádzajúcich osôb a po dobu pobytu v objekte im odobrať zbraň.⁸ Podľa § 49 je policajt pri zaistovaní bezpečnosti určených osôb oprávnený vykonávať prehliadky osôb, batožiny, dopravných prostriedkov alebo objektov. Ďalej je oprávnený overovať dodržiavanie hygienických ukazovateľov pitnej vody, potravín, pokrmov ako aj splnenie hygienických požiadaviek na výkon epidemiologickej závažných činností.⁹ Podľa predmetného zákona nám § 50 uvádza krátkodobú ochranu osoby, kedy sa za krátkodobú ochranu osoby na účely tohto zákona rozumejú opatrenia zahrňujúce:

1. fyzickú ochranu,
2. dočasnú zmenu pobytu osoby,
3. použitie zabezpečovacej techniky alebo poradensko-preventívnej činnosti.¹⁰

V odôvodnených prípadoch poskytuje polícia krátkodobú ochranu osôb, ktorým hrozí ujma na zdraví alebo iné vážne nebezpečenie.¹¹ Činnosť príslušníkov zaradených na Útvare ochrannej služby polície ČR je upravená aj ďalšími normami, medzi ktoré zaraďujeme:

- článok 4 Ústavy o zabránení a trestaní trestných činov proti osobám používajúcim medzinárodnú ochranu, vrátane diplomatických zástupcov, vyhlásených pod č. 131/1978 Sb.,
- článok 29 Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch, vyhlásených pod č. 157/1964 Sb.,
- nariadenie vlády č. 468/2008 Sb. o zaistovaní bezpečnosti ústavných činiteľov Českej republiky,
- uznesenie vlády č. 1604/2008 k zaistovaniu bezpečnosti chránených objektov a priestorov v znení uznesenia vlády č. 518/2011,
- pokyn ministra vnútra č. 15/2005, ktorým sa ukladajú úlohy k zabezpečeniu ochrany ústavných činiteľov ČR a osôb, ktorým je ochrana poskytovaná podľa medzinárodných dohôd, v znení PMV č. 2/2009,
- pokyn ministra vnútra č. 32/2010, ktorým sa stanovuje rozsah zaistovania bezpečnosti chránených objektov a priestoru,

⁷ HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 169-170.

⁸ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, §48.

⁹ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, §49.

¹⁰ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, §50.

¹¹ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, §50.

- rozkaz policajného prezidenta č. 87/2005, ktorým sa vydáva „Stupnica pre vyhodnotenie ohrozenia chránených osôb pri návštevách Európskej únie“ a ktorým sa ukladajú úlohy k zabezpečeniu jej využívania,
- záväzný pokyn policajného prezidenta č. 179/2008, ktorým sa vydávajú zásady činnosti pri zaisťovaní bezpečnosti chránených osôb,
- záväzný pokyn policajného prezidenta č. 11/2011 o vykonávaní krátkodobej ochrany osôb.¹²

Útvar ochrannej služby Polície ČR je jedným z najväčších útvarov v rámci celej Polície ČR, čo sa týka personálneho zabezpečenia. Ochranná služba má za úlohu zaistiť bezpečnosť pri bezpečnostných akciách malého, stredného a veľkého rozsahu. Ochranná služba zabezpečuje vnútorný perimeter bezpečnostnej akcie. Vnútorným perimetrom sa rozumie ochrana: osôb, zastupiteľských úradov cudzích štátov na území ČR a objektov zvláštneho významu.

Predovšetkým akcie veľkého rozsahu sa plánujú niekoľko dní, týždňov alebo mesiacov a tu je dôležité spolupracovať s ďalšími zložkami polície, ktoré zabezpečujú vonkajší perimeter. Medzi najdôležitejšie spolupracujúce zložky polície patrí poriadková polícia a v rámci nej špeciálna poriadková jednotka a pohotovostná motorizovaná jednotka, pyrotechnická služba, cudzinecká polícia, služba kriminálnej polície a vyšetrovania pri zabezpečovaní technickej ochrany bydlísk, pracovísk chránených osôb a iných miest ich pobytu, ďalej útvar rýchleho nasadenia, krajské zásahové jednotky.

Medzi ďalšie dôležité subjekty, ktoré sa podieľajú na súčinnosti a spolupráci, je možné zaradiť:

- Kanceláriu prezidenta republiky,¹³
- Úrad vlády ČR,¹⁴
- Kanceláriu Poslaneckej snemovne Parlamentu,
- Kanceláriu Senátu Parlamentu,
- Diplomatický protokol Ministerstva zahraničných vecí,
- Oddelenie zahraničných stykov sekcie zahraničných vzťahov Ministerstva zahraničných vecí pri organizovaní ochrany chránených osôb a objektov,
- Vojenskú políciu, ktorá samostatne zaisťuje bezpečnosť ministra obrany,
- Ministerstvo vnútra pri riešení koncepčných otázok spojených s bezpečnosťou chránených osôb a objektov, taktiež otázok spojených s organizáciou, systemizáciou a plánovaním služobných činností,
- Policajné prezídium.¹⁵

¹² HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 80.

¹³ Oficiálna stránka Kancelárie prezidenta republiky. {online}. {cit. 13. júla 2024}. Dostupné na internete: <<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky>>

¹⁴ Oficiálna stránka Vlády Českej republiky. {online}. {cit. 14. júla 2024}. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.cz/>>

¹⁵ HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 170-171.

Podmienky pre prijatie k Útvary pre ochranu ústavných činiteľov

Ako už bolo vyššie uvedené, útvar je rozčlenený na niekoľko odborov. K odborom, ako je odbor ochrany zastupiteľských úradov a určených objektov, odbor ochrany objektov zvláštneho významu a odbor ochrany objektov, môžu byť prijatí uchádzači pochádzajúci priamo z civilného sektora. Musia však splniť základné podmienky pre prijatie do služobného pomeru. K niektorým odborom, ako je odbor chránených osôb, sa môžu do výberového konania prihlásiť iba príslušníci ozbrojeného bezpečnostného zboru. Musia spĺňať nasledujúce podmienky: vyššie než stredoškolské vzdelanie, 3 roky praxe v ozbrojenom bezpečnostnom zbore, veľmi dobré služobné hodnotenie, minimálna telesná výška 180 cm a vodičské oprávnenie skupiny B.

Podmienky výberu osobných ochrancov

Pokiaľ uchádzač spĺňa základné podmienky, môže postúpiť do výberového konania. Útvar pre ochranu ústavných činiteľov je útvarom výberovým a služba v ňom je dosť prestížna záležitosť. Ich výberové konanie je dvojúkolové a na príslušníkov sú kladené vysoké nároky. Preverujú sa osobnostné, výkonnostné a interpersonálne predpoklady, ďalej celkový zdravotný stav a fyzická kondícia.¹⁶ Podrobný popis jednotlivých fáz vo výberovom konaní nie je možný z dôvodu interného aktu riadenia a určitého stupňa utajenia. Z dostupných zdrojov je zrejmé, že svojou náročnosťou je obdobne náročné ako výberové konanie ku špeciálnym jednotkám. Práca v útvaroch je veľmi špecifická už iba tým, že sa príslušníci pohybujú medzi najvplyvnejšími ľuďmi a štátnikmi z celého sveta. Nie každý ju preto môže a je schopný vykonávať.

Osobný ochranca

Celková práca osobného ochrancu je iba jednou zo základných zložiek celého systému ochrany, kedy osobný ochranca je poslednou prekážkou útoku na chránenú osobu. Ochrana osôb je vždy výsledkom spolupráce jednotlivých policajtov a zložiek polície, ktoré sa na predmetnej ochrane podieľajú. Každý osobný ochranca prechádza náročnou fyzickou a psychickou prípravou pre náročnú službu osobnej ochrany. Psychické vlastnosti a vypestované návyky sú určujúcimi prvkami pri praktickom uplatňovaní bezpečnej práce osobného ochrancu. Pri posudzovaní každej vzniknutej situácie je veľmi dôležité, aby osobný ochranca čo najskôr rozpoznal, o aký druh situácie z pohľadu nebezpečenstva vo vzťahu k chránenej osobe ide. Pri výkone činnosti sa opiera o vlastné skúsenosti, znalosti a návyky získané počas výcviku, ktorého cieľom je dosiahnutie kvalitnej prípravy osobného ochrancu.¹⁷

Osobný ochranca musí dokonale vedieť:

- analyzovať možné nebezpečenstvo plynúce z každej vzniknutej situácie,
- prijímať také rozhodnutia, ktoré sú adekvátne hroziacemu nebezpečenstvu, ako napríklad miera hroziaceho nebezpečenstva môže byť odlišná od prvotného dojmu alebo prvotných informácií,
- vykonať účinné opatrenie na základe predchádzajúcich rozhodnutí, ktoré eliminujú úmyselné alebo náhodné ohrozenie chránenej osoby, prípadne nezúčastnených osôb.

¹⁶ HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 80.

¹⁷ HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 179.

- jasne a presne informovať všetkých členov ochranného tímu o vývoji situácie,
- ak to dovoľujú okolnosti, vykonať úkony smerujúce k zadokumentovaniu alebo zabezpečeniu dôkazov pre ďalšie šetrenie vo veci.¹⁸

Všetky opatrenia, ktoré v zlomku sekundy osobný ochranca vykoná, musia spĺňať všetky zákonné požiadavky. Osobný ochranca je teda široký systém opatrení, ktorého primárnym cieľom je ochrana života a zdravia chránenej osoby a jej cti. K naplneniu tohto cieľa sú následné vyberaní a školení policajti, u ktorých je predpoklad, že všetky náročné úlohy, ktoré sú na nich kladené, úspešne so ňou zvládnu.

Výcvik osobných ochrancov

Výcvik u Ochranej služby Polície ČR je u každého odboru odlišný a iným spôsobom intenzívny. U odboru ochrany chránených osôb sa výcvik skladá zo streleckej prípravy, odbornej prípravy, telesnej prípravy a taktickej prípravy. Na príslušníkov tohto odboru sú kladené vysoké nároky po fyzickej i psychickej stránke. Schopnosti a zručnosti osobných ochrancov sú veľmi často preskúšané a prehlbované. Dalo by sa povedať, že osobní ochrancovia reprezentujú svojím zovňajškom a osobnosťou nielen políciu, ale aj ČR.

Útvar pre ochranu prezidenta Českej republiky.

Na rozdiel od Slovenskej republiky zabezpečuje ochranu prezidenta ČR samostatný Útvar pre ochranu prezidenta, ktorý zabezpečuje ochranu jednak prezidenta a jeho manželky, ale aj ďalších osôb nachádzajúcich sa v spoločnosti prezidentského páru.¹⁹ Hlavnou úlohou predmetného útvaru je zaistiť ochranu prezidenta, bezpečnosť chránených osôb, ktorým je pri ich pobyte na území ČR poskytovaná osobná ochrana podľa platných medzinárodných dohôd, ktorá bola útvaru zverená, ochranu Pražského hradu a objektov, v ktorých prezident býva, alebo sa zdržiava, taktiež ochranu objektov, ktorým takáto ochrana vyplýva z medzinárodných dohôd, ktorými je ČR viazaná.²⁰

Útvar pre ochranu prezidenta ČR v rámci svojej pôsobnosti plní široké spektrum stanovených úloh. Medzi tieto úlohy patria:

- zaistiť osobnej ochrany,
- vykonávanie epizodickej ochrany,
- vykonávanie bezpečnostnej prepravy chránenej osoby,
- stráženia objektov, v ktorých býva chránená osoba,
- vykonávanie hygienicko-toxicologickej, pyrotechnickej a technickej ochrany,
- organizovanie bezpečnostnej akcie priamo súvisiacej s ochranou chránenej osoby, prípadne inými významnými akciami konajúcimi sa na Pražskom hrade,
- spolupodieľanie sa na ochrane Českých korunovačných klenotov,
- vo vymedzenom rozsahu sa podieľa na vzdelávaní a výcviku príslušníkov polície a zamestnancov polície,

¹⁸ HRUDKA, J., D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 179-180.

¹⁹ HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 171.

²⁰ Oficiálna stránka Polície České republiky – Útvar pro ochranu prezidenta České republiky {online}. {cit. 26. júna 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx>>

- vo vymedzenom rozsahu sa taktiež podieľa na ochrane verejného poriadku.²¹

Ochrana prezidenta ČR predstavuje široký súhrn jednotlivých opatrní, ktorých primárnym cieľom je zaistenie maximálnej bezpečnosti hlavy štátu pri zachovaní maximálnej tolerancie voči chránenej osobe a jej okoliu. Bezpečnostné opatrenia je možné charakterizovať ako aktívny, flexibilný a neustále sa meniaci mechanizmus, ktorý reaguje na aktuálnu bezpečnostnú situáciu vychádzajúc zo všeobecne platných zásad, ktoré používajú aj iné významné prezidentské ochranné služby v zahraničí.²²

Útvar pre ochranu prezidenta v konkrétnej rovine na Pražskom hrade zaisťuje bezpečnosť pri rôznych významných spoločenských udalostiach a akciách, ktorých organizátorom je prezident ČR. Ide napríklad o voľbu a inauguráciu prezidenta, výstavy Českých korunovačných klenotov, udeľovanie štátnych vyznamenaní, pri príležitosti prijatia zástupcov vlády ČR, Senátu a Parlamentu ČR, pri prijatí významných zahraničných činiteľov a delegácií predstaviteľov Organizácie Severoatlantickej zmluvy (ďalej len „NATO“) a Európskej únie. Útvar taktiež zaisťuje bezpečnosť pri organizovaní rôznych spoločenských akcií a taktiež pri akciách komerčného charakteru, ktoré prebiehajú v priestoroch Pražského hradu. V tomto prípade ide o koncerty, konferencie, recepcie a iné večerné slávnosti. V rámci výkonu služby sa policajti útvaru veľmi vyznaným spôsobom podieľajú aj na ochrane verejného poriadku a bezpečnosti Pražského hradu a priestorov nachádzajúcich sa v jeho okolí. Realizácia predmetných ochranných opatrení sa v súčasnosti nezaobíde bez využitia dostupných moderných technológií. Ide hlavne o technológie využívané v oblasti vstupno-výstupného režimu, moderné zabezpečovacie zariadenia a kamerové systémy, ktoré majú proti potenciálnym útočníkom svoje neodmysliteľné postavenie a využitie.²³

Organizačné postavenie útvaru

Organizačne je Útvar pre ochranu prezidenta Českej republiky charakterizovaný ako ochranná policajná služba s celoštátnou pôsobnosťou, ktorú upravuje § 6 ods. 1 písm. b) zákona o polícii.²⁴ Na čele útvaru sa nachádza riaditeľ, ktorý zodpovedá za celkovú činnosť, organizáciu a riadenie útvaru.

Organizačné útvary pozostáva z:

- **Kancelárie riaditeľa**, ktorá zaisťuje riadny chod útvaru od hospodárenia, ekonomiky, administratívy, vnútornej kontroly, krízového riadenia až po ochranu utajovaných skutočností. Pod kanceláriu riaditeľa je priamo začlenený aj výkon operatívnej a epizodickej ochrany.
- **I odboru osobnej ochrany**, ktorý zabezpečuje riadny výkon osobnej ochrany a bezpečnosť prepravy chránených osôb. V rovnakom rozsahu zaisťuje a zabezpečuje aj ochranu vybraných objektov pred možným napadnutím.²⁵

²¹ HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 179.

²² Oficiálna stránka Polície České republiky – Útvar pro ochranu prezidenta České republiky {online}. {cit. 26. júna 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx>>

²³ HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 172.

²⁴ Zákon č. 273/2008 Sb. o Polícii České republiky, § 6 ods. 1 písm. b).

²⁵ HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 172.

- **II odbor „ochrana Pražského hradu“**, ktorý je uniformovanou zložkou útvaru, pričom zaisťuje vnútornú ochranu Pražského hradu. Pri realizovaní predmetnej ochrany odbor veľmi úzko spolupracuje s vojakmi Hradnej stáže, ktorí vo vymedzenom rozsahu vykonávajú perimetrickú ochranu Pražského hradu.
- **Oddelenia zvláštnej ochrany**, ktoré vykonáva komplexnú pyrotechnickú ochranu, vrátane realizovania školení, prípravy zameranej na zdokonaľovanie zručností pyrotechnikov a iných príslušníkov útvaru pre ochranu prezidenta. Taktiež zabezpečuje preventívnu hygienickú a toxikologickú kontrolu potravín, nápojov a iných požívatín. Oddelenie poskytuje komplexné linkové a rádiové spojenie, zabezpečuje nasadenie, prevádzku a údržbu priemyselnej televízie ako aj spracovanie dostupných videozáznamov pochádzajúcich z bezpečnostných akcií. To najdôležitejšie, čo oddelenie zabezpečuje, je realizácia streleckej, fyzickej špeciálnej prípravy a taktiež školení jednotlivých policajtov zaradených na predmetnom útvare. Pre správne fungovanie útvaru je veľmi dôležité získavanie, spracúvanie a hodnotenie dôležitých informácií o možnom narušení chránených objektov, ktoré sú priamo napojené na pulty centralizovanej ochrany.²⁶

Záver

Problematika postavenia ochrany ústavných činiteľov bola, je aj bude vysoko aktuálna, pretože samotné zabezpečenie výkonu osobnej ochrany je vysoko špecifickým a neoddeliteľným prvkom v rámci celého systému ochrany ústavných činiteľov nielen v podmienkach ČR, ale aj vo svete. Celkovo môžeme konštatovať, že od spomínaných právnych predpisov a ich obsahu sa určitým spôsobom odvíja aj naše vedecké poznanie o predmetnej problematike. Dostupnosť právnej úpravy však vychádza zo skutočnosti, že spracovaná problematika je vysoko špecifická ako sme už viac krát v priebehu jej spracovania zvýraznili. Drvivú väčšinu plnenia jednotlivých úloh osobnej ochrany upravujú zákony, interné predpisy, rozkazy, smernice a nariadenia, ktoré sme postupne rozoberali. V neposlednom rade nemôžeme opomenúť jednotlivé hrozby a riziká, ktoré priamo vplývajú na bezpečnosť určených osôb a týmto spôsobom vytvárajú opodstatnenosť činnosti osobnej ochrany a teda využitie a existenciu osobného ochrancu ako takého.

Zoznam bibliografických odkazov

Monografie/knihy:

BILSKÝ, P., 2005. Profesionální profil policisty. In: Bezpečnostní teorie a praxe: Sborník Policejní akademie ČR k problematice vědecko výzkumných úkolů s mezinárodní účastí, s

BYLSKY, P., J, FERNEKER., HOLCR, K., 2001. Systém vědeckého poznávania potrieb policajnej praxe, 108 s. ISBN 80-8054-196-5.

HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. ISBN: 978-80-86477-56-5

²⁶ HRUDKA, J. D. ZÁMEK a kol, 2012. *Organizace a činnost policejních služeb*. s. 173-174.

IGENYES, L. a V. HOLUBICZKÝ., 2018. Ochrana určených osôb a objektov I – Mechanické zábranné prostriedky, s. 20. ISBN 978-80-8054-786-7.

KAČÍK, E. Polícia vo vývoji verejnej správy. Bratislava: 1996, Akadémia Policajného zboru v Bratislave. 141. s. ISBN 80-88751-95-0

PORADA, V a kol. Plzeň 2019., Bezpečnostní vědy. 780 s. ISBN 978-80-7380-758-0.

Legislatívne dokumenty:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Viedenský dohovor o diplomatických stykoch zo dna 18.4.1961 (Vyhláška ministerstva zahraničných vecí c.157/1964 zb.),

Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch zo dna 24.4.1963 (Vyhláška ministerstva zahraničných vecí c. 32/1969 zb.),

Oficiálna stránka Police České republiky – Ochranná služba Policie ČR {online}. {cit. 15 júna 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.policie.cz/clanek/ochranna-sluzba-historie-utvaru.aspx> >

Oficiálna stránka Police České republiky – Útvar pro ochranu prezidenta České republiky {online}. {cit. 17 júna 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx> >

Oficiálna stránka Kanceláře prezidenta republiky. {online}. {cit. 13. júla 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky> >

Oficiálna stránka Vlády České republiky. {online}. {cit. 14. júla 2024}. Dostupné na internete: < <https://www.vlada.cz/> >